

κί' ἴσως ὁ κόσμος νέας καταστροφὰς προλάβῃ,
κί' ἀδειάζετε ποτήρια ὀρεκτικῆς μαστίχας.
Φανήτε μὲ τὰ λόγια τοῦλάχιστον σωτῆρες,
ἀφοῦ παράδες λείπουν, στρατοὶ καὶ στόλων μοίραις.

Σταθῆτε νὰ καθίσω κί' ἐγὼ εἰς τὸ τραπέζι,
κί' ἐγὼ παντοῦ προβλέπω κατακλισμούς κί' ἀντάρα,
τὴν Αἴγυπτο ἀφεύκτως θὰ πάρουν οἱ Ἑγγλέζοι,
καὶ στοίχημα σὰς βάζω γιὰ τοῦτο μιὰ δεκάρα.
Κί' ἐγὼ τὰ ξέρω ὅλα καὶ κἄτι παραπάνω,
κί' ἐγὼ μὲ προφητείαις ἔμπορῶ νὰ σὰς τρελλάνω.

Souris.

ΙΣΤΟΡΙΑ.

Αἰτίαις θεωρίας.

*Καπετὰν-Γιάννη Τζελαλή μ' ἀμὰν, Καλαμπακομάχου
τουρκοσκοποστοῦ, θερμιωτομάχου, ἐλευθερίας προμά-
μου καὶ ἄλλων πολλῶν ἡρωϊκῶν διαπράξεων.*

Πρὸς τὴν κυρίαν Διεύθυνσιν Μὴ Χάνεσαι.

Δὲν εἶνε ἔτσι, ὅπως τὸν ἔγραψε τοῦ κεφαλιοῦ του ὁ

ἐπιφυλλιδιογράφος τῆς εὐγενείας σας τὸν πόλεμο ποῦ-
κανα μὲ τὸν Λεωτσάκο, κάτω στὰ Θερμιὰ, ἀλλὰ ὅπως
σοῦ τὸν λέω γὼ ἐνεκα ποῦ μοῦ ἀφαίρεσε τὸ καλλίτερο
φύλλο τῆς ἱστορίας μου, γιὰ νὰ τὸ βάλῃ στὴν ἐπιφυλ-
λίδα ἀλλοιωτικά.

Λέγει, ὅτι μόνον 50 Ὑδραιοφάριοι πῆγαν μὲ τὸν
Λεωτσάκο, στὴ Κύνθο καὶ τοῦτο γιὰ νὰ μὴ ἀναφέρῃ ἐ-
μένα καὶ μόνο, ὁ ὁποῖος δὲν εἶμαι Ὑδραιοφάριανός, ἐ-
μένα μὲ τὴ μισή μου φουστανέλλα, μὲ τὴν καμπουρωτὴ
πάλλα μου, τὰ τσαρούχια μου τὰ φουντωτὰ, τὸ τσεμ-
πὲρι καὶ τὸ καρυφύλλι μου τὸ περδικοσκοτόστρο, τὸ
κόκκινο πανταλόνι μου, μὲ τὸ κόκκινο φέσι τοῦ Τσα-
τσου, καὶ μὲ τὰ Κρητικὰ ποδήματα, εἰς τρόπον ὥστε
ἔτρεμα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ὅταν ἐβλεπα τὸν ἀρειμάνειον ἐ-
αυτόν μου στὸ καθρέπτη.

Πρῶτον, ὄχι 50 ἀλλὰ 200 στρογγυλοὶ ἐπήγαμε μὲ
τὸν Λεωτσάκο καὶ παραπαχθήκαμε μάλιστα ὅλοι μας
εἰς τὴν μάχη, ἀλλ' ἔστωντας μὲ τὸ νὰ μὴ ἔχωμε του-
φέκια ὑποστηρίξαμε τὴν υποχώρησί μας φεύγοντες. Δεύ-
τερον. Ἡ Ἀμαλία δὲν ἦλθε πρῶτον εἰς Σύρα, ἀλλὰ περ-
νόντας ἀπὸ τὰ Θερμιὰ μᾶς εἶδε καὶ ἦλθε νὰ μᾶς τσακώ-
σῃ. Τρίτον. Ὁ Γιάννης ὁ Μυλωνᾶς ἀπεράσας ὡς ναύτης
στὴ Καρτερία ἔφερε τὴν εἰδησιὴν στὴ Σύρα, ἡ Ἀμαλία ἦλ-
θε τὴν ἄλλη μέρα καὶ ἄραξε στὸ Φανάρι, γιὰτὶ οἱ Συ-
ριανοὶ ὑπὸ τὸν Γιαννουκάκον καὶ ἄλλους ἀντάρτας ὥχυ-
ρωμένοι στὸ τελωνεῖο ἀπὸ πίσω ἀπὸ τῆς μπάλες τῶν
πετσιῶν φοβέριζαν νὰ τὴν βουλιάξουν μὲ ἄδεια τουφέκια.
Πρῶτον. Ἦταν μάλιστα καὶ ἑφτά Ὁφραῖοι μὲ δύο ἄλλους

οἱ κινούμενοι γρόνθοι τοῦ βῆμα ταχὺ, κατέβαινον εἰς τὰ
πλευρά μου. Κάνεις δὲν μοῦ μίλησε, ἐκτὸς τοῦ οὐραγοῦ,
ὅστις λαχανιασμένος μὲ ἐξεσφενδόνισε ἕνα :

— Γαῖδοῦρι ! Τόρα ἔβρεθηκες, νὰ ἔβρεθῇς καὶ σὺ μπρο-
στά μας.

Τί εἶχε συμβῇ ; Τὸ ἱππικὸν στασιάζαν ἐξῆλθε τοῦ
στρατῶνος ζητωκραυγάζον ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, οἱ δὲ σκαπα-
νεῖς φθάσαντες εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ πυροβολικοῦ ἠνώ-
θησαν μετ' αὐτοῦ. Εἶχον καὶ οὗτοι στασιάζει. Ψυχὴ
στοὺς δρόμους, ἄλλως ἦτο καὶ μεσονύκτιον. Οἱ πολῖται
προέκυπτον τῶν παραθύρων, ὅλοι ἄγρυπνοι καὶ ἔντρομοι.
Τὸ τάγμα τοῦ πεζικοῦ, τὸ ὑπὸ τὸν Καρνάλην ἔμεινεν οὐ-
δέτερον, ὅτε περὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον
ἠκούσθη ἡ μουσικὴ αὐτοῦ παιανίζουσα τὸ ἐωθινόν. Ἐπα-
νέστη καὶ τοῦτο. Τότε διεχύθησαν οἱ πολῖται εἰς τοὺς
δρόμους, ἠνοίχθησαν αἱ ἀποθήκαι καὶ ἐγένοντο τὰ ὅπλα
ἀνάρπαστα. Τὴν πρωίαν ὁ λαὸς εἶχε συναθροισθῇ ἔνοπλος
πρὸ τῆς Γερουσίας, ὁ δὲ Δεληγιώργης ἀνελθὼν ἐπὶ τῶν
βαθμίδων ἐξεφώνησε λογίδριον, ὅπερ κατέληξε μὲ τό :

Κάτω ἡ δυναστεία τοῦ Ὁθωνος.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἐπνίγη ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν, ὅτε ἔφθα-
сен ὁ Δῆμαρχος μετ' ἐνόπλων, βοῶν :

— Πολῖται ! Στὸν Πειραιᾶ. Ὁ Ὁθων ἔφθασε.

Καὶ ἐγένετο ἔξοδος Ἀθηναίων καὶ μετοικεσία αὐτῶν
εἰς Πειραιᾶ, οὗτινος ἄπασαν τὴν προκυμαίαν ἐπλήρωσαν.

Πολλὴ μαυρίλα πλάκωσε. Ὁ Ὁθων ἔλαβε τὰ θλιβερά
μαντάτα παρὰ τῆς σταλείσης ἐπιτροπῆς καὶ εἶπε :

— Ἄν ὁ στρατὸς ἐστασιάσεν, ὁ λαὸς μου μὲ θέλει.
Θὰ ἐξέλθω.

— Δὲν εἶνε πλέον, Ὁθων, εἶπεν ὁ Δεληγιώργης, ἰσχὺς
σου ἡ ἀγάπη τοῦ πρώην λαοῦ σου. Νὰ φύγῃς.

Ὁ πλοίαρχος τῆς Ἀμαλίας διέταξε νὰ ζητωκραυγάσῃ
τὸ πλήρωμα ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ τὸ πλήρωμα ἔμει-
νε βωδόν.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Ὁθων καὶ Ἀμαλία ἐν μέσῳ γιου-
χαῖσμων ἐπεβιβάζοντο ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς Σκύλας, ἐνῶ ἔ-
πιπτε νεκρὸς ὑπὸ λιθοβολισμῶν ὁ φρούραρχος Πειραιῶς ὁ
ἀρνηθεὶς νὰ ζητωκραυγάσῃ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

Μετ' ὀλίγον κατελήφθη ἡ Ἀμαλία, ἡ δὲ φραγκοφορε-
μένη Μαριγούλα, μὲ τὸ κόκκινο φουστάνι, — ἦτο ἐκείνη
μετρημφιεσμένη, ποῦ μὲ βρῆκε τὴν νύκτα, — ὑψούσα τὴν
ἄνευ στέμματος σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐπὶ τοῦ
ἱστοῦ, εἶπε :

— Μετονομάζω τὸ πλοῖον τοῦτο Ἑλλάδα.

— Μαριγούλα, φωνάζω. Σὺ ἐδῶ ;

— Δὲν ὀνομάζομαι Μαριγούλα, ἀλλ' Ἑλευθερία.

Καὶ ἔψαλεν ὁ λαός :

Μὲ τὸ κόκκινο φουστάνι

Καὶ σημαία ἐρυθρά,

Ἡ θεὰ μας ἀνεφάνη,

Ἡ φιλότατη Λευθερία.

ΤΕΛΟΣ.

Παληάνθρωπος.

ἀντάρτας καπετανέους, ὥστε ἔγεινε καὶ ἡ παροιμία «ἐφτὰ Σαντορινοὶ καὶ δυὸ ἀθρόοι», κάνανε τὴν ἐπανάστασι τῆς Σαντορίνης καὶ σκοτώσαν καὶ τὸ γάδαρο ποῦ εἶχαν ἀπάνω ἓνα κατσάδρο καὶ ἐκανονιάριζαν τὴν *Μαλλία*.

Τέταρτο. Ὅλα μου τὰ ἄθλα ὁ ἐπιφυλλοδογράφος σας μοῦ τᾶφαγε. Τὸ σπάσιμο δηλαδὴ τῶν φαναριῶν τῆς πόλεως, ἐξ οὗ προήλθε καὶ τὸ σπάσιμο τῶν μούτρων τῶν Συριανῶν στὰ σκοτεινά. Τὸ βάρεμα τῶν καμπάνων, ἐξ οὗ κόντεψα νὰ κόψω τὸ κεφάλι τοῦ σφόδρα βασιλικοῦ Παπαῦ Μανώλη, ποῦθελε νὰ μ' ἐμποδίσῃ, καὶ τὸ πούλημα τῆς παρούτης τῆς ἀποθήκης εἰς τοὺς μανάβιδες, οἱ ὅποιοι τὸ μεταπωλοῦσαν. Δεύτερο. Τῇ φυγάλα μου στὴ Κύθνο, μὲ τὴν ὁποία δοκίμασα πόσο πέρνουν τὰ πόδια μου στὴ τρεχάλα, διότι πρὶν πέσῃ μιὰ τουφεκιὰ, ἐγὼ ἤμουνα χίλιαις τουφεκιαῖς μακρὰν, κρυφθεὶς μέσα σ' ἓνα ἀσβεστοκάμινο ὅπου, μὲ δυὸ ἄλλους ἐθυσιάσαμε χάριν τῆς κοιλιᾶς μου καὶ ἓνα περιστέρι. Πρῶτον. Τὸ πρὸς δόξα μου ποιηθὲν τραγοῦδι τοῦ Παράσχου:

Καὶ φεύγει ἡ νεότης μου, σὰν Τζι.λαλῆς στὸν κάμπο.

Καὶ τὸ ἄλλο τὸ ἐνδοξότερο :

Καπετὰν Γιάννη Τζελαλῇ,
Δὲν εἶνε τσόχα καὶ πανί,
Μόνο μπαρουτι καὶ φωτιά,
Ὅπου σὲ χώνει στὴ σπηλιά.

Διότι πρὶν γίνω Καπετὰν Γιάννης ἤμουν ῥάφτης Μα-
στρογιάννης. Δι' ὅλα αὐτὰς τὰς ἀληθείας, ἐξαιτοῦμαι,
νὰ μοῦ κάνῃ ὁ ἐπιφυλλοδογράφος σας ἐπανόρθωσιν ἀδικίας, ἄλλως τὸν ἀποκαλῶ Παληάνθρωπον.

Σύρα Ἰούλιος 1882.

Καπετὰν-Γιαννάκης Τζελαλῆς.

Υ. Γ. Εἰχάσα τὸ σπουδαιότερον. Ὅτι δηλαδὴ ἤμουν καὶ δίκην ἡμίονος πυριτιδοφόρος, διότι μὲ εἶχον φορτώσει ἓνα βαρέλι μπαρουτι, τὸ ὁποῖον πέταξα στὸ φεγγιό, γιὰ νὰ μὴ πάρῃ φωτιά καὶ σκοτώσῃ ὅλους τοὺς βασιλικούς.

BENETIA

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

IV

Ἡ Βενετία, πλὴν τῆς ἐξωτερικῆς περιβολῆς ἐν ἣ δια-
φαίνεται ἀλώβητος πᾶσα ἡ ἀρχαία τῆς εὐκλείας, διέσω-
σεν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, ὡς φιλόστοργος μήτηρ, ἀπειρα
μνημεῖα τῶν καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰ ὅποια
ὁ ἐπισκέπτης εὐρίσκει τεθειμένα μετ' εὐλαβείας ὑπὸ τοὺς
θόλους τῶν πολλῶν αὐτῆς ἱδρυμάτων. Καὶ περὶ τούτων
δὲν δύναμαι ἐνταῦθα ἡ παροδικῶς καὶ σταχυολογῶν, οὐ-
τως εἰπεῖν, νὰ λαλήσω. Ὅντως ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῶν

Δουκῶν καὶ ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτοῦ χρυσοστέγῳ αἰθούσῃ
ἐν ἣ συνήρχοντο οἱ εὐγενεῖς πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Δόγηδος,
πλὴν τῆς ἐκ 270,000 τόμων βιβλιοθήκης, σχεδὸν ἀπάν-
των ἐκ περγαμνῆς, καὶ τῶν λαμπροτάτων εἰκόνων, δι'
ὧν οἱ τοῖχοι ὅλοι εἶναι ἐστρωμένοι, μόνη μία εἰκὼν
τοῦ θεοῦ Τεντορέτου παριστάνουσα τὴν δόξαν τοῦ πα-
ραδείσου καὶ περιλαμβάνουσα 800 πρόσωπα, καλύπτει
ὁλόκληρον πλευρὰν ἐκ τῶν τεσσάρων τῆς αἰθούσης ἐκ μέ-
τρων 25 πλάτους καὶ 8 ὕψους, τὸ μέγιστον, καθὰ λέγε-
ται, τοῦ κόσμου ζωγραφικὸν ἔργον! Τὴν αὐτὴν αἰθουσάν
καὶ ὀλίγον κατωτέρω τῆς χρυσοστεύκτου στέγης περιζων-
νύουσιν ἐξωγραφισμέναι αἱ προτομαὶ ἀπάντων τῶν Δου-
κῶν, ἑκατὸν εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, καὶ μόνον εἰς τὴν θέσιν
τοῦ Μαρίνου Φαλιέρου ἀποκεφαλίσθέντος, ἐχύθη μελανὸν
χρῶμα ἐν εἵδει πενθίμου καλύπτρας.—Ἐν τῷ αὐτῷ ἀνα-
κτόρῳ ἀπαντᾷ τις τὴν αἰθουσάν τῶν τριῶν ἐξεταστῶν,
καὶ τὴν τῶν δέκα καὶ τὴν αἰθουσάν ἀκόμη τῶν γερου-
σιαστῶν συνερχομένων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Δουκὸς.—
Ἐν τῷ ἰδίῳ ἐπίσης ὑπάρχουσιν αἱ ἱστορικαὶ ἐκεῖναι φυ-
λακαὶ, αἵτινες μετὰ τῆς γεφύρας τῶν στεραγμῶν ἡδύ-
ναντο ν' ἀποτελέσωσι τὴν θλιβερωτέραν σελίδα, τῆς
Κολάσεως τοῦ Δάντου. Ἐνταῦθα εὐρίσκονται ὡσαύτως
αἱ θαυμασταὶ εἰκόνες τοῦ Πάλμα νέου καὶ τοῦ Παύλου
Βερονέζε, ἡ μὲν ἀπεικονίζουσα τὸν Χριστὸν ἐν τῇ δόξῃ,
ἡ δὲ τὴν τελευταίαν κρίσιν: καὶ μὴ ἀπορήσητε ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ δουρικῷ μεγάρῳ ὑπάρχουσιν ἐν χρήσει θύραι
μετενεχθεῖσαι ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας!

Καὶ τώρα ἀφίνοντες πρὸς στιγμὴν τὸ δουρικὸν ἀνά-
κτορον θέλομεν μείνει κατηνότης, ὡς πρὸ τῶν ἔργων τοῦ
Φειδίου, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν ναὸν dei Fratti, καὶ ἀτε-
νίζοντες τὰ ἀπαράμιλλα καὶ μόνον πρὸς ἄλληλα ἀμιλ-
λώμενα μνημεῖα ἐκ μαρμαροῦ τοῦ θεοῦ Τισσιανοῦ καὶ
τοῦ θειοτέρου Κανόβα: ἀπομίμησιν τοῦ τελευταίου ἀρι-
στοτεχνήματος, εἶδον, ἐνθυμούμαι, πέρυσιν εἰς Βιέννην ἐν
τῷ αὐτοκρατορικῷ ναῷ ἐγεθθέντος εἰς μνήμην τοῦ μεγά-
λου δουκὸς Ἀλβέρτου: τὸ δὲ πυραμιδοειδὲς αὐτοῦ σχῆ-
μα πολλοὶ τῶν νεωτέρων ἐμυμήθησαν. Κατόπιν μεταβαί-
νοντες εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου καὶ Ἰωάννου τὸν
προσαγορευόμενον καὶ πάνθεον τῆς Βενετίας, θέλομεν
ἀποθανυμάσει ὀγδοήκοντα μνημεῖα ἰσαριθμῶν Δουκῶν, ἐν
οἷς τὸ τοῦ Δόγηδος Βετραμήνου φιλοτεχνηθὲν ὑπὸ τοῦ
Ἀλεξάνδρου Λεοπάρδη θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστούργημα
τῶν μνημείων τῆς Βενετίας. Ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ εἶναι
ἐστημένῃ ἡ ἀποκαθήλωσις τοῦ Χριστοῦ γλυφεῖσα ὑπὸ τοῦ
περικλεοῦς Πέτρου Λίβερν. Ἐτερον σύμπλεγμα ἐκ μαρ-
μαροῦ εὐρίσκομεν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑγείας, ἔργον τοῦ Το-
ρέλλη παριστάνον τὴν Βενετίαν γονυπετὴ ἱκετεύουσαν τὴν
Παρθένον ὅπως ἐκδιώξῃ μακρὰν αὐτῆς τὴν Πανώλην κα-
ταμαστιζούσαν τὰ τέκνα τῆς καὶ μία προτομὴ Πανα-
γίας διαγραφεῖσα ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ μετὰ καὶ ἄλλων τριῶν
ὑπὸ τοῦ Σανοφεράτου, ἀμιλλᾶται μὲ τὰς Παναγίας
τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ τοῦ Ῥαφαήλ! Πλὴν τῶν ἀρι-
στοτεχνημάτων αὐτῶν ὑπάρχουσιν ἀναρίθμητα ἄλλα
ἐν τοῖς διαφόροις αὐτοῖς μουσεῖοις, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν
ῥαϊνῶν τεχνῶν, ἐν τῷ μουσεῖῳ τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐν τοῖς
ιδιωτικαῖς μεγάροις, ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.
Τί θέλετε νῦν νὰ σᾶς εἰπῶ περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου
Μάρκου, ὅστις μοι ἐνθυμίζει τὰ λιμέρια τῶν ἡμετέρων
ληστῶν, ἐν οἷς πολλάκις ἀναρτῶνται προστάτιδες εἰκό-
νες, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων αἱ ληστρικαὶ συμμορίαι με-
τέρχονται τὸ ἐπάγγελμά των;—Καὶ ἀληθῶς τὰ ἡμέτερα